

Doina BURTEA • Alina PERȚEA

ATLAS *de* ISTORIE

PENTRU CLASA A IV-A

Doina BURTEA • Alina PERȚEA

ATLAS *de* ISTORIE

PENTRU CLASA A IV-A

I. FORMAREA CONTINENTELOR

PANGEEA

Pangeea
acum 200 de
milioane de ani

• Cu aproximativ 300 de milioane de ani în urmă, uscatul forma un singur continent foarte mare, numit de oamenii de știință *Pangeea*. Acesta a început să se despartă în două părți din care se vor forma mai târziu continentele pe care le cunoaștem astăzi: Laurasia (din care se vor desprinde continentele din emisfera nordică) și Gondwana (din care se vor desprinde continentele din emisfera sudică).

LAURASIA

Laurasia
acum 120 de
milioane
de ani

GONDWANA

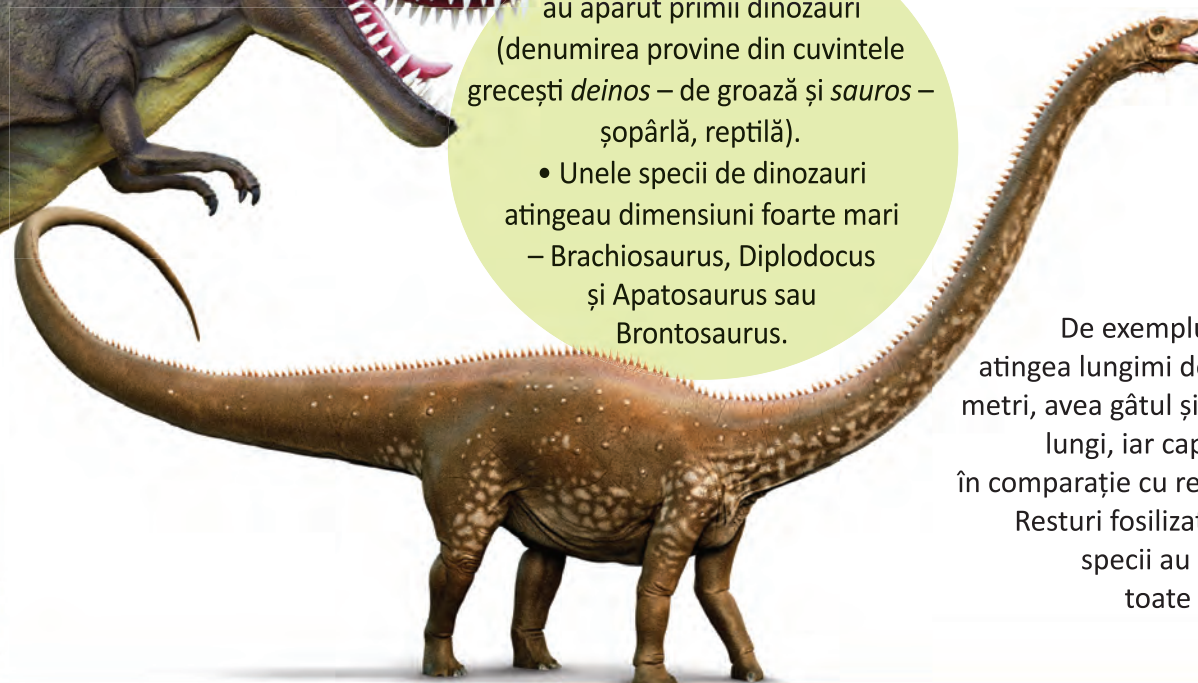
Prin ciocnirea Indiei de
Asia au luat naștere
munții Himalaya.

• În aceeași perioadă, au apărut primii dinozauri (denumirea provine din cuvintele grecești *deinos* – de groază și *sauros* – șopârlă, reptilă).

• Unele specii de dinozauri atingeau dimensiuni foarte mari – Brachiosaurus, Diplodocus și Apatosaurus sau Brontosaurus.

De exemplu, Diplodocus atingea lungimi de peste 30 de metri, avea gâtul și coada foarte lungi, iar capul foarte mic în comparație cu restul corpului. Resturi fosilizate ale acestor specii au fost găsite pe toate continentele.

V. STATUL LUI DECEBAL (87–106 d.Hr.)

Decebal

Decebal i-a urmat, la conducerea Daciei, regelui Duras. În vremea acestuia, regatul dac a cuprins Transilvania, Banatul, Oltenia, centrul și sudul Moldovei, fiind considerat mai puternic și mai bine organizat decât pe vremea lui Burebista, deși era mai puțin întins. Capitala statului era în munții Orăștiei, la Sarmizegetusa Regia.

Războaiele daco-romane

Primele confruntări directe cu romanii au fost cele din timpul împăratului Domițian, de la începutul domniei lui Decebal. Deși, inițial, romanii au fost învinși de daci, prin lupta de la Tapae (Porțile de Fier ale Transilvaniei), primii au reușit să câștige războiul. Condițiile oferite de învingători îi erau convenabile lui Decebal.

După trei ani de pregătire, în 101, Traian a atacat Dacia. După primul război desfășurat între 101–102 d.Hr., luptele au fost reluate în 105–106 d.Hr., la finalul acestora dacii fiind învinși, țara lor a fost cucerită și transformată într-o provincie romană.

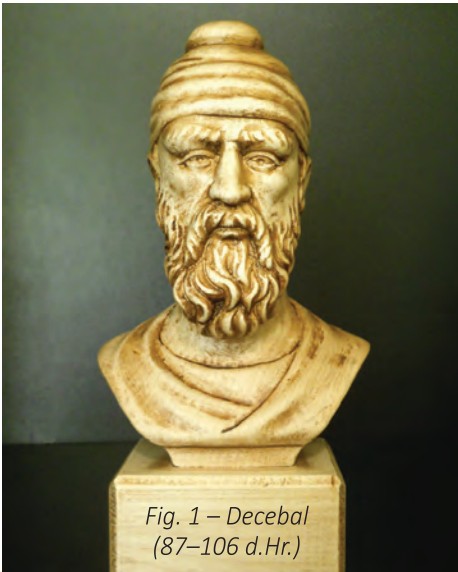

Fig. 1 – Decebal
(87–106 d.Hr.)

„Cel mai însemnat război de atunci al romanilor a fost cel împotriva dacilor, asupra cărora, în vremea aceea, domnea Decebal. . .”
Dio Cassius, *Istoria Romană*

Fig. 2 – Murus dacicus (zidul dacic) al cetății Blidaru

Fig. 3 – Cetatea Costești

Fig. 4 – Sanctuare de andezit

Fig. 5 – Drum dacic pavat

Fig. 6 – Soarele de andezit

Fig. 7 – Sanctuarul mare de calcar

Sarmizegetusa Regia – zona sacră

Sarmizegetusa Regia a fost capitala statului dac și un important centru militar, religios și politic al în timpul lui Decebal. A fost apărată de șase fortărețe dacice din munții Orăștiei care au alcătuit un important scut defensiv, folosit de Decebal pentru apărarea împotriva atacurilor romanilor. Situl arheologic Sarmizegetusa este situat în satul Grădiștea Muncelului din județul Hunedoara.

XII. EUROPA

(SECOLELE XIV–XVI)

În secolul al XIV-lea, otomanii au început cucerirea Peninsulei Balcanice, ajungând cu expansiunea la Dunăre. Pe măsura înaintării, ei au transformat statele cucerite în pașalâcuri (provincii otomane, conduse de dregători otomani, cu rang de pașă). Aflate în vecinătatea otomanilor, statele românești s-au confruntat și ele cu pericolul transformării în astfel de provincii. Luptele purtate de creștini contra otomanilor s-au numit „cruciade târzii”.

Fig. 1 – Imperiul lui Carol Quintul (secolul al XVI-lea)

XV. MARILE DESCOPERIRI GEOGRAFICE ÎN LUME (SECOLELE XV–XVI)

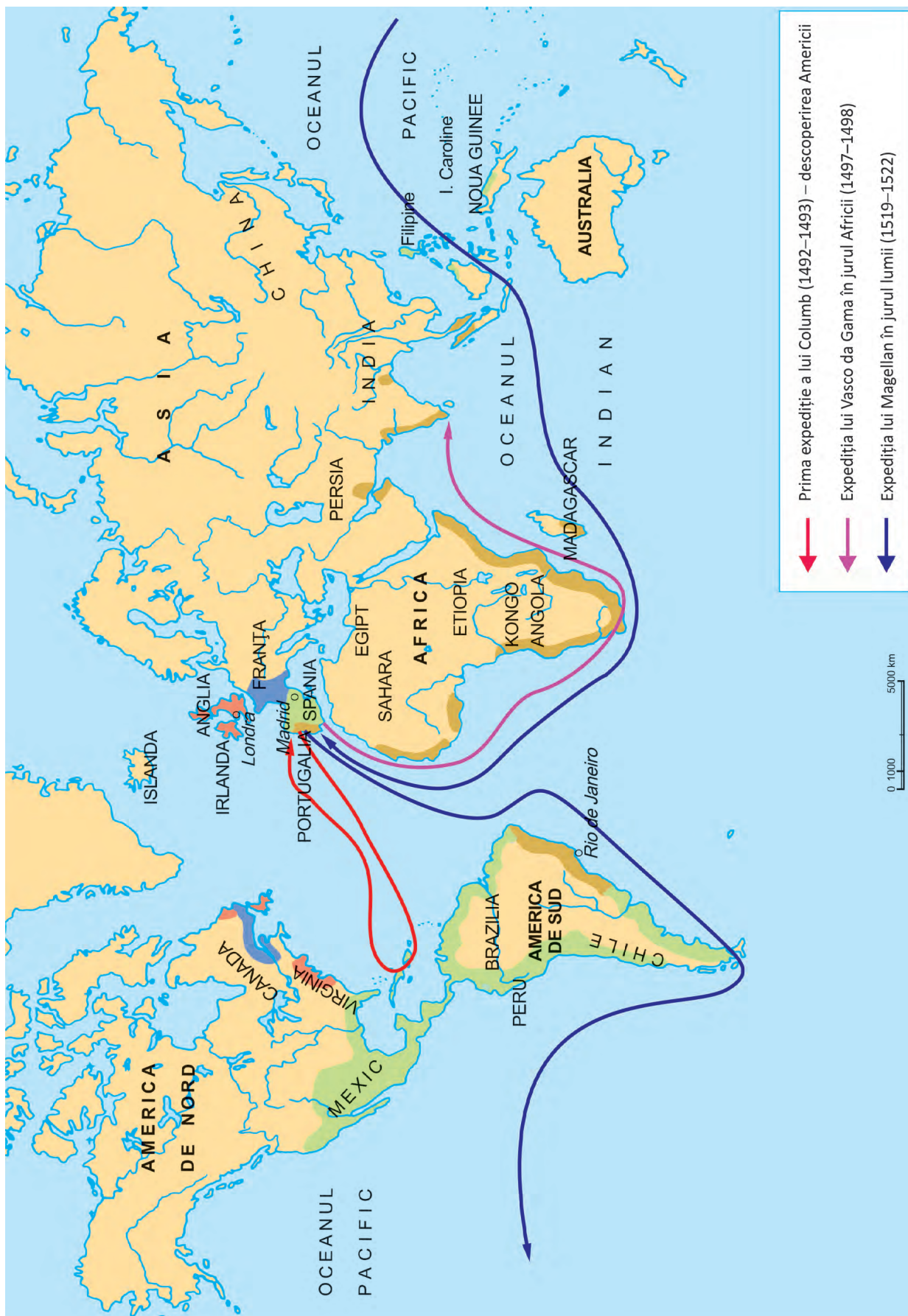

Fig. 1 – Expedițiile geografice (secolele XV–XVI)

XV. MARI CĂLĂTORI ȘI EXPLORATORI (SECOLELE XIII–XX)

Înainte și după epoca marilor descoperiri geografice (secolele XV și XVI), exploratori curajoși au realizat călătoriile lungi și periculoase, care au completat cunoștințele contemporanilor despre lumea necunoscută până la acea dată. Iată câțiva dintre acești temerari.

Fig. 1 – Imperiile coloniale la sfârșitul secolului al XVI-lea

Marco Polo (cca. 1254–1324) a devenit faimos pentru călătoriile în Asia și explorarea Chinei și a Mongoliei.

Marco Polo a fost un comerciant venețian care s-a făcut cunoscut prin relatările sale despre o călătorie în China, inclusiv în teritoriile mongole, și pentru jurnalul expedițiilor sale, care a făcut cunoscute în Europa civilizațiile orientale. Plecând în 1271, la numai 17 ani, împreună cu tatăl său, Niccolo, și cu unchiul său, Maffio, spre Asia, Marco Polo a ajuns, în 1275, la curtea mongolă a lui Kubilai-han. A devenit funcționar, apoi ambasador al dinastiei mongole Yan și a executat diverse misiuni la ordinul acesteia. În 1295, Marco Polo a revenit în Europa, dar a fost capturat de genovezi, rivalii țării sale, și închis în 1298. Aici și-a dictat memoriile unui tovarăș de închisoare.

Fig. 2 – Pagini din „Cartea minunilor”, lucrarea venețianului Marco Polo, una dintre marile scrieri de călătorie din Evul Mediu și prima care a dezvăluit Europei lumea necunoscută a Chinei și a Asiei. A fost scrisă în închisoare, după 1298, de colegul său de celulă, scriitorul Rustchello din Pisa, care a notat memoriile lui Marco din China.

XX. ȚĂRILE ROMÂNE - REVOLUȚIA DE LA 1848-1849

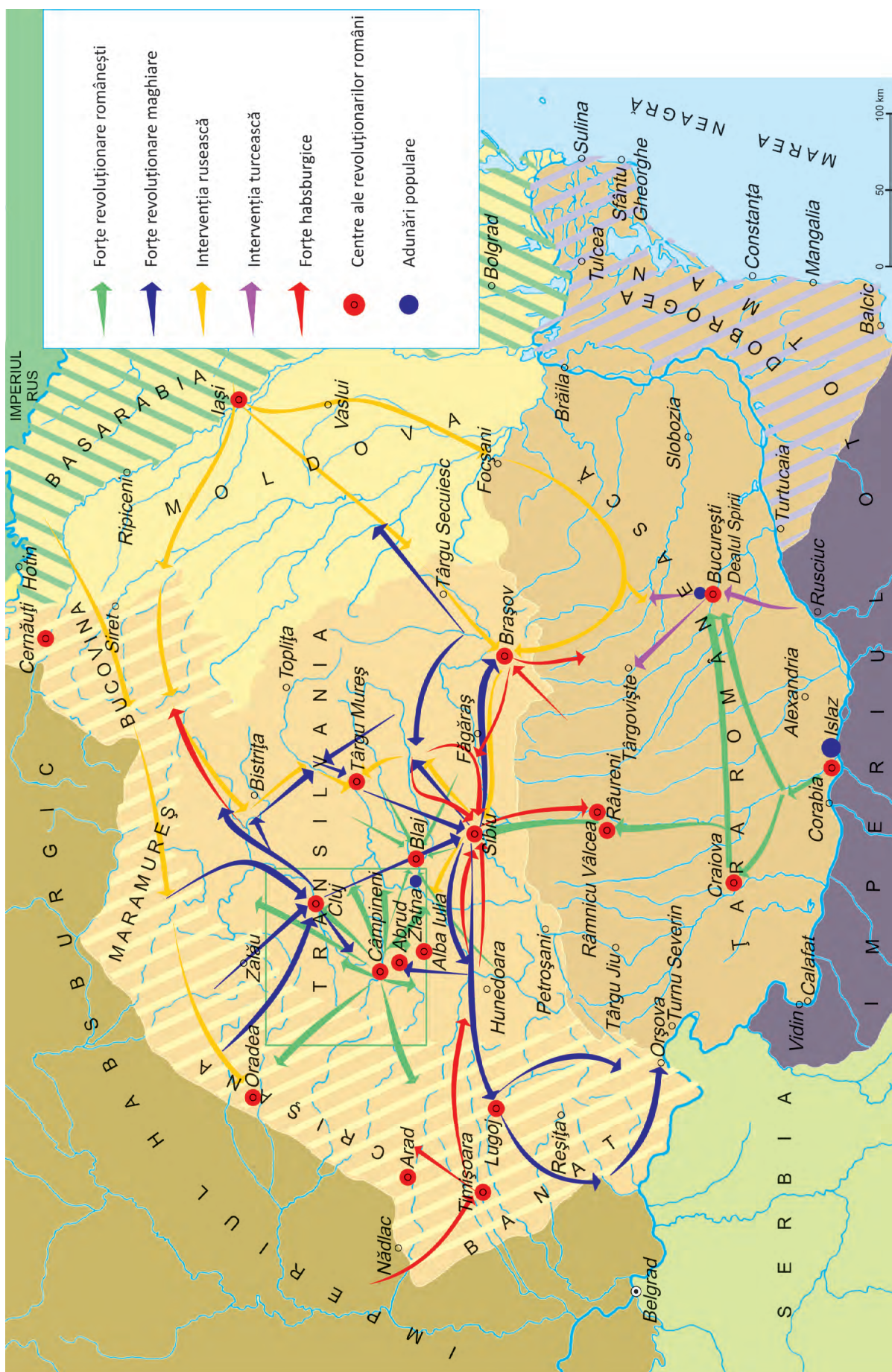

Fig. 1 – Revoluția română de la 1848-1849

XXI. EUROPA ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XIX-LEA

Fig. 1 – Monarhia austro-ungară

Războiul Crimeii și Pacea de la Paris (1853–1856)

În Orientul Apropiat, pe teritoriul Imperiului Otoman, se aflau importante grupuri de ortodocși, pe care Rusia a declarat că-i protejează, și de catolici, aflați sub protecția Franței. În anul 1850 a izbucnit un conflict între catolici și ortodocși privind accesul la locurile sacre din Țara Sfântă. În cele din urmă, între Rusia și Imperiul Otoman a început un război, care de fapt era o manifestare a Problemei Orientale. De partea Imperiului Otoman au intrat, în 1854, Franța, Anglia și Piemont (stat din nordul Italiei care dorea să obțină sprijin pentru unificarea acesteia). Cele mai grele lupte s-au dat în Peninsula Crimeea (din nordul Mării Negre), de aceea conflictul s-a mai numit și Războiul Crimeii (1853–1856). În septembrie 1855, Sevastopolul a fost pierdut de ruși, iar în cele din urmă Rusia a fost înfrântă.

Fig. 2 – Asediul Sevastopolului în timpul Războiului Crimeii

Fig. 3 – Congresul de Pace de la Paris, 1856

XXXIX. UNIUNEA EUROPEANĂ

Fig. 1 – Uniunea Europeană în 2015

Pe 9 mai 1950, Robert Schuman, ministrul francez al afacerilor externe, a propus, într-un discurs inspirat de Jean Monnet, punerea în comun a resurselor de cărbune și oțel din Franța și Republica Federală Germania, într-o organizație deschisă și altor țări din Europa.

La 18 aprilie 1951, la Paris a fost semnat tratatul ce instituia Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO) între Germania, Franța, Belgia, Olanda, Luxemburg și Italia pe o perioadă de cincizeci de ani.

Prin Tratatul de la Roma a fost instituită Comunitatea Economică Europeană (EEC) și a fost semnat de Franța, Germania de Vest, Olanda, Italia, Belgia și Luxemburg la 25 martie 1957. Obiectivele Tratatului de la Roma erau integrarea economiei comune, crearea unei piețe comune, instituirea celor „patru libertăți” (libera circulație a persoanelor, a serviciilor, a bunurilor și a capitalurilor), excluderea oricărei discriminări naționale.

În 1992–1993 a fost încheiat Tratatul de la Maastricht privind Uniunea Europeană.

În 1997 și în 1999 a fost semnat Tratatul de la Amsterdam. Uniunea a fost transformată și au fost impuse noi obiective privind sporirea rolului cetățeanului și consolidarea caracterului democratic al instituțiilor.

În 2015, Uniunea Europeană era formată din douăzeci și opt de state.

Fig. 2 – Steagul Uniunii Europene

Fig. 3 – Jean Monnet

1951	1973	1981	1986	1995	2004	2007	2013
Belgia (BE) Franța (FR) Germania (DE) Italia (IT) Luxemburg (LU) Olanda (NL)	Danemarca (DK) Irlanda (IE) Regatul Unit (GB)	Grecia (GR)	Portugalia (PT) Spania (ES)	Austria (AT) Finlanda (FI) Suedia (SE)	Slovenia (SI) Cehia (CZ) Cipru (CY) Estonia (EE) Letonia (LV) Lituania (LT) Malta (MT) Polonia (PL) Slovacia (SK) Ungaria (HU)	Bulgaria (BG) România (RO)	Croația (CR)

Fig. 4 – Statele Uniunii Europene și anul aderării lor

Parlamentul European	<ul style="list-style-type: none"> • Reprezintă singura instituție comunitară ai cărei membri sunt aleși în mod direct, prin vot universal, de către cetățenii UE. • Reprezintă interesele cetățenilor UE. • Membrii sunt aleși pe o perioadă de cinci ani. • Sunt 751 de deputați provenind din cele 28 de state membre. • Bruxelles
Consiliul Uniunii Europene	<ul style="list-style-type: none"> • Reprezintă interesele statelor membre. • Autoritatea legislativă finală • Este format din câte un reprezentant din fiecare stat membru al UE. • Bruxelles
Comisia Europeană	<ul style="list-style-type: none"> • Comisia Executivă – Colegiul celor douăzeci și opt de comisari (câte unul pentru fiecare stat); fiecare comisar este responsabil de gestionarea unui segment din cadrul politicilor Uniunii Europene. • Comisarii sunt aleși pe o perioadă de cinci ani, inclusiv președintele Comisiei. • Comisia Administrativă – Personalul permanent • Bruxelles • Luxemburg
Consiliul European	<ul style="list-style-type: none"> • Cea mai influentă instituție la nivelul Uniunii Europene. • Format din șefii de state și de guverne, la care se adaugă președintele Comisiei Europene. • Trasarea liniilor generale ale politicilor Uniunii • Bruxelles
Curtea de Justiție a Uniunii Europene	<ul style="list-style-type: none"> • Asigură interpretarea și aplicarea uniformă a legislației în toate statele membre ale UE. • Luxemburg
Comitetul Regiunilor	<ul style="list-style-type: none"> • Organ consultativ în deciziile UE care se reflectă la nivel local sau regional. • Bruxelles
Banca Centrală Europeană	<ul style="list-style-type: none"> • Este instituția financiară responsabilă cu administrarea monedei europene comune (euro). • Frankfurt pe Main
Banca Europeană de Investiții	<ul style="list-style-type: none"> • Instituția financiară care alocă împrumuturi pentru proiecte de investiții care sunt în interes european. • Luxemburg
Curtea Europeană de Conturi	<ul style="list-style-type: none"> • Verifică dacă fondurile contribuabililor sunt utilizate în mod legal și economic. • Bruxelles
Comitetul Economic și Social European	<ul style="list-style-type: none"> • Rol consultativ pe lângă Parlamentul European și Comisia Europeană • Bruxelles

Fig. 5 – Organizarea Uniunii Europene

CUPRINS

I. Formarea continentelor	4
II. Apariția și răspândirea omului	6
III. Europa în mileniul I î.Hr.	10
IV. Statul lui Burebista (82–44 î.Hr.)	15
V. Statul lui Decebal (87–106 d.Hr.)	17
VI. Imperiul Roman în timpul lui Traian.....	20
VII. Dacia în timpul stăpânirii romane. Răspândirea creștinismului la nordul Dunării	21
VIII. Migrațiile popoarelor (secolele III–XIII)	24
IX. Imperiul Roman (secolele IV–VI)	26
X. Europa secolelor XI–XIII	28
XI. Spațiul românesc (secolele IX–XIV)	30
XII. Europa (secolele XIV–XVI)	34
XIII. Țările Române (secolele XV–XVI).....	37
XIV. Țările Române în timpul lui Mihai Viteazul (secolele XVI–XVII).....	40
XV. Marile descoperiri geografice în lume (secolele XV–XVI).....	43
XV. Mari călători și exploratori (secolele XIII–XX)	46
XVII. Europa (secolele XVII–XVIII)	48
XVIII. Europa – prima jumătate a secolului al XIX-lea	50
XIX. Europa – Revoluția de la 1848	53
XX. Țările Române – Revoluția de la 1848–1849	54
XXI. Europa în a doua jumătate a secolului al XIX-lea	58
XXII. Europa. România modernă – Alexandru Ioan Cuza (1859–1866)	60
XXIII. Europa în anii 1875–1878	62
XXIV. România în timpul Războiului de Independență (1877–1878).....	64
XXV. Războaiele Balcanice	66
XXVI. Europa în timpul Primului Război Mondial (1914–1918).....	67
XXVII. România în timpul Primului Război Mondial	70
XXVIII. Formarea Statului Național Unitar Român (1918).....	72
XXIX. Europa după Conferința de Pace de la Paris. Europa interbelică... 74	
XXX. Europa în timpul celui de-al Doilea Război Mondial	76
XXXI. România în 1940	78
XXXII. România în timpul celui de-al Doilea Război Mondial	79
XXXIII. Europa la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial	82
XXXIV. Europa în timpul Războiului Rece	84
XXXV. România comunistă – Republica Populară Română	86
XXXVI. România comunistă – Republica Socialistă România.....	87
XXXVII. Europa după 1989	90
XXXVIII. Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO).....	92
XXXIX. Uniunea Europeană.....	94